

AGENTIA PENTRU PROTECTIA MEDIULUI VRANCEA

Str. Dinicu Golescu nr. 2, Focsani – 620106, Vrancea

Tel/fax: +40237 206788; E-mail: vrancealife@yahoo.co.uk

www.carnivoremari.ro

Raportul de evaluare a campaniei de conștientizare 2005 – 2009

I. INTRODUCERE

Campania de creștere a conștientizării din cadrul proiectului LIFE Nature “**Întărirea sistemului de protecție a carnivorelor mari din județul Vrancea**” este o acțiune amplă care include o serie de acțiuni adiacente precum *promovarea beneficiilor socio-economice ale implementării rețelei Natura 2000 și a rețelei locale pentru protecția carnivorelor mari în rândul populației locale, prevenirea braconajului și a conflictelor om-carnivore mari, promovarea conceptelor de conservare a carnivorelor mari și Natura 2000 în mediul școlar, promovarea rețelei de arii protejate pentru conservarea carnivorelor mari, promovarea obiectivelor și rezultatelor proiectului.*

În scopul bunei desfășurări a campaniei de conștientizare s-a ținut cont, începând încă din faza de concepere a acestui proiect, de faptul că o țintă deosebit de favorabilă în campaniile educaționale o reprezintă copiii.

Astfel, în cadrul campaniei de conștientizare, s-a derulat printre altele acțiunea de **promovare a conceptelor de conservare a carnivorelor mari și a rețelei Natura 2000 în mediul școlar**, necesară deoarece pe deoparte copiii asigură viitorul acțiunilor de protecție și pe de altă parte aceștia pot transmite mesajul referitor la conservare mai departe rudelor lor, implicarea acestora în acțiunile de conservare fiind considerată esențială pentru diminuarea amenințărilor care vizează carnivorele mari.

Pe parcursul derulării acestei acțiuni s-a urmărit realizarea unor acțiuni care vizau susținerea unor prezentări în școlile din mediul rural aflate în arealul de implementare a proiectului, efectuarea unor aplicații practice în teren, organizarea mai multor concursuri anuale pe diferite teme abordate cu ocazia Zilelor Verzi, precum și producerea de materiale educative venite în sprijinul susținerii orelor de curs de către cadrele didactice din școlile de pe raza proiectului cum ar fi Ghidul profesorului și CD-ROM-ul cuprinzând ariile protejate din Vrancea. Tot cu această ocazie au fost realizate pentru copii o serie de materiale promoționale (tricouri, șepci) și două cărți (de povești și de colorat) conținând materiale despre natura din Vrancea și în special despre carnivorele mari.

II. ACTIVITĂȚI DESFĂȘURATE ÎN ȘCOLI ȘI ÎN ALTE INSTITUȚII

În scopul promovării conceptelor de conservare a carnivorelor mari și a rețelei Natura 2000 au fost realizate pentru început un număr de 3 prezentări în școli, fiind vizate cele din jurul localității Tulnici. Întâlnirile s-au desfășurat în perioada 1-2 iunie 2006 în școlile Coza, Păulești și Tulnici, acestea aflându-se în zona de implementare a proiectului „*Întărirea sistemului de protecție a carnivorelor mari din Vrancea*”, unde echipa formată din Rodica Bongag și Silviu Chiriac din partea APM Vrancea și Nadia Ivanof din partea ADD FV, a prezentat diverse teme legate de ecologia carnivorelor mari precum și de necesitatea coexistenței populației locale cu acestea. În cadrul acestor întâlniri a fost difuzat filmul „Conservarea in situ a carnivorelor mari din județul Vrancea” realizat în precedentul proiect LIFE și au fost distribuite materiale promoționale precum pliante, postere, broșuri. În încheierea prezentărilor, elevii au fost informați cu privire la concursul de desene intitulat „*Carnivorele mari-prietenele noastre*” care urma să se desfășoare în perioada 05-12 iunie 2006. Cu această ocazie au fost prezentate regulile acestui concurs, condițiile de participare, tema centrală a concursului precum și premiile oferite.

Concursul de desene 2006

Pe durata perioadei 05-12 iunie 2006, copiii interesați de acest concurs au putut trimite lucrările lor despre carnivorele mari la sediul APM Vrancea. În data de 16 iunie 2006,

organizatorii acestui concurs și anume Agenția pentru Protecția Mediului Vrancea, în colaborare cu Asociația pentru Dezvoltare Durabilă „Focul Viu” Focșani și având susținerea Inspectoratului Școlar Județean Vrancea, au realizat expoziția de desene cu același nume la care au participat lucrări ale copiilor din cele trei școli de pe raza comunei Tulnici. Expoziția s-a desfășurat în incinta Căminului cultural Tulnici unde, în jurul orei 13 au fost desemnate prin vot ale copiilor cele mai bune lucrări.

Premiile au constat dintr-un aparat foto ca premiu I, binoclu premiul doi și o enciclopedie ilustrată „Lumea animalelor” premiul III. Toți copiii participanți au primit materiale promoționale constând din postere, pliante, broșuri, insigne având logo LIFE.

De asemenea, un număr de 40 de elevi din școala cu cele mai bune desene au beneficiat de o excursie tematică în ariile protejate „Cheile Tișitei”, „Cascada Putnei” precum și în zona Golului Lepșei de unde s-au prezentat diferitele tehnici de monitorizare a carnivorelor mari. Excursia s-a desfășurat în 17 iulie 2006, când Radu Sandu și Rodica

Bongeag din partea APM Vrancea au însoțit un grup de **40 de elevi** ai școlii generale din Tulnici. În teren copiilor le-au fost prezentate teme precum:

- Modalitatea de realizare a măsurătorilor de telemetrie
- Rețeaua ecologică de protecție
- Caracteristici ale carnivorelor mari
- Necesitatea protecției naturii.

Această lecție practică a constituit un element favorizant pentru conștientizarea vulnerabilității speciilor de faună și floră sălbatică, precum și înțelegerea rolului ariilor protejate în contextul general al protecției mediului.

Pentru prezentarea importanței ariilor protejate pentru conservarea carnivorelor mari, în 22 martie 2007 Agenția pentru Protecția Mediului Vrancea, împreună cu ADD Focul Viu Focșani, a organizat o întâlnire intitulată "*Carnivorele mari și ariile protejate din Vrancea*", cu elevi ai școlii liceale "Simion Mehedinți" din Vidra. La această întâlnire au participat aproximativ 150 elevi din clasele IX-XII. Copiii au înțeles faptul că, conservarea biodiversității este eficientă doar prin înființarea de arii protejate și prin a cunoaște care sunt nevoile pentru protecția carnivorelor mari și beneficiile rezultate în urma înființării ariilor protejate.

În 20 aprilie 2007, cu ocazia Zilei Pământului, a avut loc o lecție deschisă care s-a desfășurat în cadrul Liceului Agricol nr.5 din focșani, Vrancea. Cu această ocazie, reprezentanți ai Agenției pentru Protecția Naturii Vrancea au susținut următoarele prezentări:

- filmul documentar realizat în proiectul anterior LIFE Nature "Conservarea in-situ a carnivorelor mari din județul Vrancea",
- informații referitoare la actualul proiect LIFE Nature "Întărirea sistemului de protecție a carnivorelor mari din județul Vrancea".

Prin intermediul acestor prezentări s-a urmărit aducerea la cunoștința publicului vrancean, în special a elevilor, existența nou stabilitei rețele locale de protecție a carnivorelor mari care este încă puțin cunoscută. S-a constatat cu această ocazie ca în ciuda faptului că informația privind aceste aspecte există, este totuși necesar să fie diseminată la nivel local prin campanii de creștere a conștientizării.

Tot în luna aprilie 2007, o echipă formată din persoane aparținând Agenției pentru Protecția Mediului Vrancea și Asociația pentru Dezvoltare Durabilă “Focul Viu” Focșani, a realizat o sesiune de informare într-o serie de școli aparținând mediului rural din zona centrală de implementare a proiectului (Tabel 1), urmărind ca elevii să înțeleagă relațiile dintre populația locală și carnivorele mari. Echipa de implementare a acestei acțiuni a prezentat informația sub forma a 2 sesiuni de prezentare:

a) *“Ariile protejate din județul Vrancea – element cheie în protecția carnivorelor mari”* include informații referitoare la:

- Ce sunt ariile protejate Natura 2000 și rețeaua europeană
- Monumentele naturii din județul Vrancea
- Carnivorele mari – informații despre biologie și comportament
- Argumente pro și contra în ce privește protecția carnivorelor mari
- Efecte negative ale dispariției carnivorelor mari
- Rețeaua ecologică pentru protecția carnivorelor mari (conceptul de rețea ecologică, stadii pentru realizarea rețelei ecologice în Vrancea, necesitatea înființarea rețelei ecologice)
- Parcul Natural Putna-Vrancea (argumente care au condus la înființarea parcului, poziția acestuia în cadrul rețelei naționale și locale de arii protejate)
- Prezentarea proiectului LIFE – *“Întărirea sistemului de protecție a carnivorelor mari din județul Vrancea”* (scop, obiective, rezultate așteptate, legătura cu proiectul anterior)

b) Filmul documentar “Conservarea in situ a carnivorelor mari din județul Vrancea” realizat în proiectul anterior în care s-au prezentat o serie de acțiuni precum cele de monitorizare, aspecte privind protecția stânelor și informații generale despre speciile vizate în proiect și relațiile acestora cu localnicii.

Tabel 1. Școlile în care au fost realizate prezentări

Data	Școala	Localitatea	Nr. elevi participanti
08.05.2007	Scoala cu clase I-VIII	Valea Sarii	60
08.05.2007	Scoala cu clase I-VIII	Colacu	40
09.05.2007	Scoala cu clase I-VIII	Paltin	70
10.05.2007	Scoala cu clase I-VIII	Naruja	50
11.05.2007	Scoala cu clase I-VIII	Nistoresti	50
11.05.2007	Scoala cu clase I-VIII	Herastrau	50
13.05.2007	Cerc de turism si protectia naturii prezentare în aer liber in aria protejata Focul Viu Andreiasu	Prahuda	35
15.05.2007	Scoala cu clase I-VIII	Vrancioaia	50
16.05.2007	Scoala cu clase I-VIII	Paltin	30
16.05.2007	Scoala cu clase I-VII	Nereju	50
			Total 485 elevi

Cu ocazia lansării unui concurs de eseuri și scenete din cadrul proiectului, echipa de implementare a acțiunii de creștere a conștientizării a purtat discuții cu profesorii și elevii din școlile aflate în zona centrală a arealului de implementare a proiectului, oferind explicații sau răspunzând la întrebările acestora. Întâlnirile pentru promovarea concursului au fost realizate la modul interactiv, fiind susținute de materiale informative:

- Imagini ale carnivorelor mari și informații referitoare la biologia și comportamentul acestora;
- Pliante cu rețeaua de arii protejate pentru conservarea carnivorelor mari ca parte a rețelei Natura.

Concursul de eseuri și scenete 2007

Cu ocazia celebrării Zilei Pământului, a Zilei Internaționale a Mediului și Green Week, s-a desfășurat în perioada 22 aprilie-17 iunie 2007, concursul de eseuri și scenete organizat

de către Agenția pentru Protecția Mediului Vrancea și Asociația pentru Dezvoltare Durabilă “Focul Viu” Focsani, intitulat “*Să vorbim în viitor despre carnivorele mari la timpul prezent*”, având ca temă “Relațiile dintre oameni și carnivorele mari, în interiorul și în afara siturilor Natura 2000”. Tema a fost abordată în spiritul Green Week “*Lecții trecute, viitoare schimbări*”. Concursul a fost adresat copiilor din partea centrală a ariei de implementare a proiectului și a avut drept scop creșterea conștientizării în ceea ce privește conceptul despre conservarea carnivorelor mari, începând prin conștientizarea asupra vulnerabilității acestor specii.

Principalele grupuri țintă au fost alcătuite din elevi ai claselor V-VIII (în stadiul lansării concursului fiind implicați de asemenea elevi ai claselor I-IV). Concursul a fost alcătuit din 3 etape de derulare după cum urmează:

1. lansarea concursului simultan cu prezentarea problemelor legate de carnivorele mari în Vrancea;
2. pregătirea / prezentarea eseurilor și scenetelor;
3. efectuarea turului de studiu despre problematica urșilor habituați.

În acțiunea de pregătire și strângere a eseurilor și scenetelor au fost implicați un număr de 12 profesori coordonatori (directori de școli, consilieri educativi și profesori) din 7 școli.

Un număr de 55 elevi, lucrând singuri sau în grupuri, au realizat o serie de eseuri despre carnivorele mari. Astfel, au fost acceptate un număr de 37 de eseuri dintre care au fost premiate 5. La secțiunea scenete, copiii au prezentat 5 scenete puse în scenă de 46 de elevi, cea mai frumoasă urmând să câștige un tur de studiu.

În data de 17 iunie 2007, la Casa de Cultură Năruja, Vrancea, au fost desemnați câștigătorii concursului de eseuri și scenete, fiind prezentate cele 5 scenete în fața unui juriu format din reprezentanți ai Consiliului Local Năruja, Teatrul Municipal Focșani, Agenția pentru Protecția Mediului Vrancea și Asociația pentru Dezvoltare Durabilă “Focul Viu” Focsani. De asemenea și localnicii Nărujei au ținut să participe la acest eveniment.

Totii elevii participanți la acest concurs cu diverse eseuri sau scenete, au primit din partea organizatorilor materiale promoționale (șepci și tricouri) și diverse materiale educative.

Câștigătorii concursului la cele 2 secțiuni, câte 3 premii per secțiune, au primit echipamente de camping care să-i ajute pe aceștia să descopere natura. În iulie 2007 a fost organizat un tur de studiu în orașul Brașov, având ca temă urșii habituați, la această excursie participând 40 de copii ai școlii câștigătoare a premiului I la secțiunea scenete. Excursia a fost efectuată într-o zonă a țării în care problema urșilor habituați a fost parțial rezolvată. De asemenea, pe parcursul desfășurării turului de studiu, a fost prezentată maniera de funcționare a unui parc național care a fost implicat într-un proiect pilot de management al parcurilor naționale (Parcul Național Piatra Craiului). Tot cu această ocazie a fost vizitat și o grădină zoo alflată în vecinătatea acestui parc, grădină care adăpostește urși proveniți din diferite așezări umane.

Concursul de eseuri și scenete a avut ecou și în mass media, pe perioada desfășurării acestuia fiind publicate în presa locală două articole de presă, iar la televiziunile locale Diplomatic TV și Atlas TV au fost prezentate rezultatele concursului “*Să vorbim în viitor despre carnivorele mari la timpul prezent*”.

În vederea promovării conceptului de conservare a carnivorelor mari, Direcția Silvică Focșani și Agenția pentru Protecția Mediului Vrancea au organizat în data de 1 aprilie 2008 două întâlniri cu elevii din școlile Coza și Tulnici. Silvicultorii au prezentat elevilor metodele de monitorizare a acestor specii, precum și rezultatele obținute până în prezent prin aplicarea acțiunilor de conservare pe raza ariilor protejate. S-au purtat discuții interactive cu privire la amenințările care periclitează viabilitatea populațiilor de urs, lup și râs și au fost identificate măsuri de reducere a presiunii antropice asupra habitatelor favorabile existenței acestor specii.

Începând cu aprilie 2008, o echipă formată din membri APM VN și ADD FV au realizat o serie de prezentări în școlile din zona rurală și anume în 4 comune din nordul zonei subcarpatice a Vrancei (Soveja, Câmpuri, Răcoasa). Cu această ocazie au avut loc o serie de sesiuni de informare intitulate “Ariile protejate din județul Vrancea – elemente cheie în protejarea carnivorelor mari”, urmărind ca elevii să înțeleagă relațiile dintre comunitățile din care fac parte și carnivorele mari. Prezentarea “*Ariile protejate din*

județul Vrancea – elemente cheie în protecția carnivorelor mari” a cuprins informații privind:

- Ce sunt ariile protejate și rețeaua europeană Natura 2000;
- Carnivorele mari - informații în ceea ce privește biologia și comportamentul acestora;
- Argumente pro și contra protejării carnivorelor mari;
- Efecte negative legate de dispariția carnivorelor mari;
- Rețeaua ecologică pentru protecția carnivorelor mari (conceptul de rețea ecologică, etapele realizării rețelei în Vrancea, necesitatea rețelei);
- Parcul Natural Putna-Vrancea (argumentele ce au condus la înființarea acestuia, poziția acestuia în cadrul rețelei naționale și județene de arii protejate);
- Prezentarea proiectului LIFE Nature „Îmbunătățirea sistemului de protecție a carnivorelor mari în județul Vrancea” (scop, obiective, rezultate așteptate, legătura cu proiectul anterior);
- Prezentare film documentar rezultat din primul proiect.

Nr. crt	Data	Școala
1.	22.04.2008	Școala Racoasa
2.	22.04.2008	Școala Varnita
3.	23.04.2008	Școala Soveja
4.	23.04.2008	Școala Rucareni
5.	24.04.2008	Școala Cimpuri (2 întâlniri – I-IV SI V-VIII), com. Cimpuri
6.	24.04.2008	Școala Rotilesti , com. Cimpuri
7.	25.04.2008	Vizantea Manastireasca (2 întâlniri – I-IV SI V-VIII), co Vizantea Livezi
8.	25.04.2008	Vizantea Razaseasca (2 întâlniri – I-IV SI V-VIII), co Vizantea Livezi

Rezultatele principale ale acestor sesiuni informative au fost: creșterea conștientizării elevilor în ceea ce privește problemele ce afectează populația de carnivore mari; îmbunătățirea înțelegerii implicațiilor pe care le au activitățile umane desfășurate în habitatele carnivorelor mari; dezvoltarea unei atitudini pozitive privind carnivorele mari

sau reducerea nivelului lor de respingere a acestora printr-o mai bună cunoaștere a comportamentului acestor specii și, în același timp, justificarea reacțiilor lor vis a vis de comunitățile umane.

La sfârșitul prezentărilor, copiii au fost informați cu privire la concursul de desene și machete intitulat ”*Ce putem noi schimba pentru protejarea carnivorelor mari*”, inițiat cu ocazia Zilei Mondiale a Mediului și Green Week din 22 aprilie 2008, fiind prezentate regulamentul concursului, condițiile de participare și premiile oferite câștigătorilor concursului.

Concurs de desene și machete 2008

Concursul are ca scop creșterea conștientizării în legătură cu vulnerabilitatea speciilor de carnivore mari. Într-un prim stadiu, școlile au fost informate cu privire la condițiile de participare la acest concurs. O parte componentă a procesului de organizare a concursului și de diseminare a informațiilor privitoare la acesta, a constat din întâlniri cu profesorii din școlile vizate în vederea informării acestora cu privire la modul de desfășurare a concursului interșcolar, distribuirea regulamentului concursului și a materialelor informative formate din imagini ale carnivorelor mari și informații în ceea ce privește biologia și comportamentul acestora. De asemenea au fost diseminate materiale și informații privitoare la rețeaua de arii protejate pentru conservarea carnivorelor mari.

În perioada aprilie – mai 2008, a fost colectat un număr de 263 desene și machete, acestea fiind depuse la sediul APM VN. Dintre acestea, un juriu format din membri ADD FV și APM VN au selectat lucrările câștigătoare.

În data de 5 iunie 2008, la Monumentul Eroilor din Soveja a avut loc o expoziție în care lucrările copiilor au fost expuse publicului, la finalul căreia au fost anunțați câștigătorii concursului. Premiile au fost oferite pentru ambele categorii, desen și machete după cum urmează: Premiul I - un cort + o busolă; Premiul II – un scaun pliant + un briceag multifuncțional; Premiul III – o lanternă frontală. Aproximativ 40 de elevi ai școlii Vizantea care a avut cele mai multe lucrări bune, au câștigat o excursie în Lepșa, aceasta incluzând o vizită la Cascada Putnei, în Cheile Tișiței și o campare la Centrul de Reabilitare și Monitorizare a Carnivorelor Mari din Lepșa.

Astfel, în perioada 1-2 iulie 2008, elevii clasei câștigătoare a concursului de desen intitulat „*Ce putem noi schimba ptr protejarea carnivorelor mari*” din perioada 22 aprilie – 5 mai 2008, au participat la o tabără de campare, organizată la Centrul de Reabilitare și Monitorizare a Carnivorelor Mari din Lepșa Funicular, fiind vizitate ariile protejate Cascada Putnei și Tișița. În acest timp copiii au fost instruiți cu privire la metodele de monitorizare a carnivorelor mari prin tehnicile non-invazive utilizate în proiect, prezentându-se rolul centrului, precum și a unității mobile de intervenție, în salvarea animalelor rănite în acțiuni de braconaj.

Cu ocazia desfășurării unor evenimente care celebrau Ziua Internațională a Biodiversității și Ziua Europeană a Parcurilor, în perioada 2 aprilie – 23 mai 2008, au avut loc o serie de prezentări, în cadrul unor acțiuni desfășurate de către diverse școli din Focșani pe tema „*Protejând natura ne protejăm viitorul*”. În cadrul acestor întâlniri le-au fost prezentate elevilor informații privind:

- ariile protejate;
- rețeaua europeană Natura 2000 în județul Vrancea (prezentare SCI, importanța lor în procesul de dezvoltare durabilă a județului Vrancea);
- Rețeaua ecologică pentru protecția carnivorelor mari (conceptul de rețea ecologică, etapele realizării rețelei în Vrancea, necesitatea rețelei);
- Parcul Natural Putna Vrancea (argumentele care au condus la înființarea acestuia, poziția acestuia în cadrul rețelei naționale și județene de arii protejate).

Întâlnirile s/au desfășurat după cum urmează:

- 02.04.2008 – întâlnire cu elevii la Liceul Economic Focșani, cu genericul “*Rețeaua Natura 2000*”;
- 02.04.2008 – întâlnire cu elevii la Școala 10 Focșani, cu genericul “*Natura – viitorul meu*”;
- 04.04.2008 – întâlnire cu elevii la Liceul Economic Focșani, cu genericul “*Protejând natura, protejăm viitorul nostru*”;
- 23.05.2007 – la Muzeul de Științe ale naturii au fost expuse desenele realizate de către elevii Școlii “Elena Doamna”, Focșani.

De asemenea, cu ocazia unor evenimente cu tema „Să avem grijă de UNICA noastră planetă”, desfășurate ca urmare a celebrării Zilei Pământului, au avut loc o serie de prezentări realizate de membri echipei campaniei de conștientizare din cadrul proiectului LIFE după cum urmează:

- 18.04.2008 – ora 10 - întâlnire cu elevi ai școlii Vârtescoiu “Noi și Terra”;
- 22.04.2008 – ora 17³⁰ – Agenția pentru Protecția Mediului Vrancea, în colaborare cu Ateneul “Mr.Ghe. Pastia” Focșani, organizează o masă rotundă cu elevii din instituțiile locale de învățământ pe tema „Să avem grijă de UNICA noastră planetă”;
- 22.04.2008 – ora 11³⁰ – acțiune desfășurată la Palatul Copiilor Focșani la care au fost invitați și copiii de la Grădinița Dumbrăveni.

În cadrul acestor întâlniri, le-au fost prezentate elevilor informații privind :

- Carnivorele mari – informații despre biologia și comportamentul acestora;
- Argumente pro și contra protejării carnivorelor mari;
- Efecte negative legate de dispariția carnivorelor mari;
- Prezentarea proiectului LIFE Nature „Îmbunătățirea sistemului de protecție a carnivorelor mari în județul Vrancea” (scop, obiective, rezultate așteptate, legătura cu proiectul anterior).

De asemenea a fost prezentat filmul documentar rezultat din primul proiect.

- 28.12.2008 – lecție deschisă la Școala Gugești și Liceul nr.1 Focșani, pe tema protejării mediului;
- 06.03.2009 - acțiune educativă efectuată în cadrul Școlii Gologanu;
- 05.06.2009 - “Copiii au dreptul la natură” – montaj ecologic – “Prietenii Naturii” de la Clubul Copiilor Adjud;
- 05.06.2009 - expoziție de pictură “Și noi ... dăm o șansă Pământului” – Centrul de asistență pentru recuperarea tinerilor cu handicap, Adjud.

În scopul promovării conceptului de conservare a carnivorelor mari și a conceptului Natura 2000 în mediul școlar, în perioada 23-28 aprilie 2009, a fost organizat o serie de prezentări în 7 dintre școlile din partea sudică a arealului de implementare a proiectului, având ca temă „*Lupul, ursul și râsul – prietenii noștri*”. Această acțiune a fost adresată copiilor din clasele I-VIII ale școlilor din Vintileasca, Bahnele, Dumitrești, Biceștii de Jos, Chiojdeni, Lunci și Jitia. Acest eveniment a fost organizat de către Agenția pentru Protecția Mediului Vrancea și Asociația pentru Dezvoltare Durabilă “Focul Viu” Focșani. Astfel, a fost celebrată Ziua Pământului împreună cu copiii, cu această ocazie fiind diseminate diverse materiale produse în acest proiect. Membri echipei educative a proiectului au conceput o prezentare power-point, acesta fiind susținut de Rodica Bongeag, punctând următoarele subiecte:

- cele trei specii de carnivore mari vizate în proiect (informații despre biologie și comportament)
- de ce să protejăm lupul ursul și râsul (studii de caz, importanța carnivorelor mari în menținerea ecosistemelor forestiere)
- ariile protejate (noțiuni generale, statut, ariile protejate din vecinătatea comunelor – Poiana Muntioru, Muntioru-Ursoaia)
- distrugerile produse în mediul înconjurător (exemple)
- ce putem face?

Ca rezultat al acestor discuții, copiii au înțeles importanța reprezentată de carnivorele mari în asigurarea durabilității pădurii și a echilibrului ecosistemelor. De asemenea, a fost concluzionat faptul că prezența carnivorelor mari în localitățile învecinate arealului acestora de răspândire, nu reprezintă o amenințare iar problemele apar din cauza insuficientelor informații despre aceste specii de carnivore mari.

Concursul de desene și eseuri 2009

Concursul intitulat “*Ce putem face pentru a proteja carnivorele mari?*” a debutat în 22 martie 2009, cu ocazia Zilei Pământului, urmând a se încheia pe 5 iunie 2008 cu prilejul Zilei Mediului, celebrând cu această ocazie și evenimentul european “Green Week”, având sloganul “*Actionează și adaptează*”.

Acest eveniment a fost realizat cu ajutorul organizatorilor din cadrul Agenției pentru Protecția Mediului Vrancea, în cooperare cu Inspectoratul Școlar Județean. Concursul a

fost adresat elevilor din mediul rural din 4 comune aflate în zona sudică a subcarpaților din județul Vrancea (Vintileasca, Jitia, Chiojdeni, Dumitresti), având drept scop creșterea conștientizării elevilor cu privire la vulnerabilitatea carnivorelor. Această activitate este parte a unei campanii mai complexe din cadrul proiectului LiFE Nature “*Întărirea sistemului de protecție a carnivorelor mari din județul Vrancea*”, care are printre obiective îmbunătățirea atitudinii populației față de carnivorele mari. Co-organizatorul acestei activități a fost organizația non-guvernamentală Asociația pentru Dezvoltare Durabilă “Focul Viu” Focșani.

Un prim pas a fost informarea școlilor cu privire la condițiile de participare ale acestui concurs. Astfel, în perioada 22 aprilie - 15 mai 2009 o echipă a proiectului (Rodica Bongeag, Nadia Chiriac, membre ale Agenției pentru Protecția Mediului Vrancea și Florea Ioan, Gelu Radu, membri ai Asociației pentru Dezvoltare Durabilă “Focul Viu” Focșani) s-a întâlnit cu elevii și educatorii școlilor din cele 4 comune pentru a oferi informații cu privire la conceptele de conservare, rețeaua europeană a ariilor protejate Natura 2000 și despre regulamentul concursului.

Concursul a fost format din doua secțiuni:

- **secțiunea desen:** dedicată copiilor din clasele I-IV care, în mod individual, să realizeze o lucrare format A3 abordând tema concursului (*Ce putem face pentru a proteja carnivorele mari?*).
- **secțiunea eseuri:** dedicată copiilor din clasele V-VIII care, în mod individual, să realizeze o lucrare scrisă (compunere, povestire etc), abordând tema concursului.

Pentru realizarea acestor lucrări, copiii au fost încurajați să dialogheze cu persoanele implicate în conservarea carnivorelor mari, de la nivel local sau județean, cu cetățenii obișnuiți din comunitate, descoperind astfel comportamentele pozitive care trebuie păstrate, precum și cele negative ce trebuie schimbate față de lup, urs și râs.

Începând cu 15 mai până în 31 mai 2009, au fost colectate lucrări aparținând elevilor din 7 școli (Vintileasca, Bahnele, Dumitresti, Biceștii de Jos, Chiojdeni, Lunci și Jitia), cele mai reprezentative desene și eseuri fiind selectate și expuse în cadrul unei expoziții. Juriul, desemnat să selecteze în perioada 01-03 iunie 2009 desenele și eseurile câștigătoare, a fost alcătuit din reprezentanți ai Agenției pentru Protecția Mediului Vrancea și Asociația pentru Dezvoltare Durabilă “Focul Viu” Focșani.

Expoziția s-a desfășurat în data de 5 iunie 2009, cu ocazia Zilei Mondiale a Mediului, prilej cu care au fost decernate și premiile individuale, constând în obiecte cu ajutorul

căroră copiii vor putea să descopere natura. Premiile au fost acordate după cum urmează: școlii care a prezentat cel mai mare număr de lucrări și copiilor care au realizat cele mai bune lucrări. Dintre toate lucrările prezentate în cadrul concursului de desene și eseuri, trei lucrări pentru fiecare categorie au fost recompensate după cum urmează: premiul I – 2 biciclete, premiul II – 2 binocluri, premiul III – 2 scaune pliante și mențiune – 2 lanternă frontală. Școala cu cel mai mare număr de lucrări a câștigat o excursie în Parcul Natural Putna-Vrancea.

Tuturor copiilor care au participat la această expoziție li s-au oferit materiale promoționale din cadrul proiectului, tricouri, șepci, pixuri, insigne, cărți de desentat și de povești, toate inscripționate cu logo LIFE. Fiecare elev a primit câte o diplomă de participare la concurs, elevii premianți primind diplome care atestă câștigarea premiilor. De asemenea, au primit diplome de participare, profesorii care au îndrumat elevii pe durata desfășurării concursului.

În perioada 13-14 iunie 2009 s-a desfășurat un tur de studiu în “Parcul Natural Putna - Vrancea” și la Centrul de Reabilitare și Monitorizare a Carnivorelor Mari de la Lepsa, la care au participat copiii declarați câștigatori precum și clasa cu cea mai mare implicare în concurs.

III. REALIZAREA MATERIALELOR EDUCATIVE ȘI PROMOȚIONALE

Pentru o mai bună promovare a conceptelor referitoare la carnivorele mari și Natura 2000, în mediul școlar, în 5 martie 2007 au fost realizate 1000 de tricouri (mărimi ptr. copii), având logo LIFE, inscripționate cu desene reprezentând stilizat cele trei specii de carnivore mari, și 1000 de șepci (mărimi ptr. copii), având de asemenea logo LIFE și mesajul „*Să respectăm dreptul la viață a ursului, lupului și râsului*”.

Cel mai important pas în conservarea populațiilor de animale și plante îl reprezintă înființarea pe cale legislativă a ariilor protejate. De aceea este necesară o înțelegere mai profundă a lumii animale și vegetale, a modului de funcționare a rețelelor ecologice, a importanței ariilor protejate și nu în ultimul rând a importanței creării siturilor Natura

2000. Prin realizarea materialelor pentru copii și pentru cadrele didactice s-a urmărit înțelegerea acestor aspecte importante care fac obiectul derulării proiectului de față.

Astfel, în scopul familiarizării elevilor cu noțiunile referitoare la aspectele privind cadrul natural din Vrancea, a speciilor de carnivore mari, precum și a relațiilor de interdependență existente, membri echipei educaționale a proiectului, din cadrul Universității din București au realizat o carte de povești și o carte de colorat.

Cartea de povești intitulată „*Povești (...cu animale) din ținuturi Vrâncene*” a fost realizată ca o culegere de povești de concepție proprie, cuprinzând un număr de 10 povestiri despre cele 3 specii de carnivore vizate în proiect, fiecare povestire descriind situații care pun în pericol viața carnivorelor, având o morală prin care se încearcă schimbarea atitudinii negative față de aceste specii. Cartea format A4 a fost produsă într-un număr de 1000 exemplare, având 52 de pagini, și până în prezent a fost distribuită în rândul școlilor unde au fost realizate prezentări și de asemenea, a școlilor participante la concursul interșcolar de eseuri și desen.

Cartea de colorat „*Carnivorele mari din Vrancea*” vizează copiii din clasele I-IV de gimnaziu, reproducând planșele existente în cartea de povești „*Povești (...cu animale) din ținuturi Vrâncene*”, copiii având în aceasta exemplul culorilor care ar trebui folosite. Cartea are un format A4, fiind produsă într-un număr de 1000 exemplare.

Pentru a veni în sprijinul susținerii orelor de curs la clasele I-VIII, a fost conceput și produs materialul destinat profesorilor intitulat „**Ghidul profesorului**”, care include informații care vor ajuta profesorii să predea elevilor subiecte referitoare la carnivorele mari și arii protejate care includ speciile de carnivore vizate în proiect. Scopul realizării acestui ghid a fost acela de a facilita accesul cadrelor didactice la aceste date, lor revenindu-le sarcina de a educa tânăra generație în domeniul problemelor legate de conservarea diversității biologice și implicit a problemelor ce rezultă în urma pierderii acestei diversități.

În această lucrare sunt prezentate teme referitoare la cadrul natural al județului Vrancea, caracterizat din punct de vedere al reliefului, climei, hidrografiei, vegetației și faunei; ariile protejate care alcătuiesc Rețeaua Ecologică Locală de Protecție a Carnivorelor Mari din

Județul Vrancea, cu istoricul ariilor protejate din Vrancea în contextul legislației și al evoluției gândirii științifice; speciile de carnivore mari din Vrancea, descrise din punct de vedere taxonomic, ecologic și etologic; speciile de flora și fauna protejate pe plan national sau european.

Ghidul include următoarele capitole:

- Prefață

1. Cadrul natural al județului Vrancea

- *Relieful*
- *Clima*
- *Hidrografia*
- *Vegetația* (Silvostepa, Etajul nemoral, Etajul boreal-al molidișurilor, Etajul subalpin)
- *Fauna*

2. Carnivore mari

- *Lupul* (Taxonomia speciei, Arealul speciei și efectivele, Biologia lupului, Ecologie socială)
- *Ursul* (Taxonomia speciei, Arealul speciei și efectivele, Biologia ursului, Ecologie socială)
- *Râsul* (Taxonomia speciei, Arealul speciei și efectivele, Biologia ursului, Ecologie socială)

3. Arii protejate din Vrancea

3.1 Istoricul ariilor protejate din Vrancea în contextul legislației și al evoluției gândirii științifice

3.2 Rețeaua ecologică de protecție a carnivorelor mari (Conceptul de rețea ecologică de protecție a carnivorelor mari, Implementarea rețelei ecologice de protecție a carnivorelor mari)

3.3 Descrierea ariilor protejate din cadrul rețelei ecologice locale pentru protecția carnivorelor mari (Căldările Zăbalei, Cascada Mișina, Muntioru – Ursoaia, Pădurea Verdele, Poiana Muntioru, Șindrilița, Lacul Negru, Parcul Natural Putna-Vrancea)

4. Specii protejate

4.1. Specii floristice protejate

4.2. Specii faunistice protejate

5. Siturile Natura 2000 din Vrancea

Ce reprezintă Natura 2000?

Situri de importanță comunitară din Vrancea (SCI)

Arii de protecție avifaunistică din județul Vrancea (SPA)

- Bibliografie selectivă

Inițial, ghidul a fost conceput ca o mapă cuprinzând fișe care urmau a fi folosite în procesul de predare. Ulterior s-a recurs la legarea fișelor sub forma unui manual de studiu, datorită multitudinii informațiilor aflate la dispoziție. Ghidul a fost produs în format A4, având un număr de 70 de pagini. Tirajul este de 200 exemplare, fiecărui exemplar fiindu-i atașat pe coperta din spate, CD-ROM-ul „*Ariile protejate din județul Vrancea*”.

Realizarea **CD-ROM-ului** „*Ariile protejate din județul Vrancea – rețeaua locală de protecție a carnivorelor mari*” s-a făcut utilizând informații care se regăsesc și în „*Ghidul profesorului*”, CD – ROM-ul având un format ușor utilizabil și având în compoziție, pe lângă descrierea narativă a fiecărei arii protejate, hărțile aferente ariilor protejate precum și o serie de filme documentare despre fiecare arie protejată.

CD-ROM-ul se deschide la pagina principală intitulată *Arii protejate din județul Vrancea – rețeaua locală de protecție a carnivorelor mari*, aceasta conținând butoane de acces aferente ariilor protejate prezentate care fac parte din rețeaua locală de protecție a carnivorelor mari din județul Vrancea:

- *Putna Vrancea* (descriere, filme (*Tișița, Cascada Putnei, Groapa cu Pini, Lepșa – Zboina, Muntele Goru, Strâmtura Coza*), harta)
- *Căldările Zăbalei* (film, descriere, hartă)
- *Șindrilița* (descriere, hartă)
- *Lacul Negru* (film, descriere, hartă)
- *Poiana Muntioru* (film, descriere, hartă)
- *Muntior-Ursoaia*(descriere, hartă)
- *Pădurea Verdele*(film, descriere, hartă)
- *Cascada Mișina*(film, descriere, hartă)
- Despre proiectul LIFE

Acest material a fost realizat în paralel cu *Ghidul profesorului*, fiind produs într-un număr de 500 exemplare. A fost diseminat în școlile participante la concursul interșcolar de

desene și eseuri, acestea urmând a fi distribuite tuturor școlilor aflate în proximitatea ariilor protejate.

IV. APLICAREA CHESTIONARELOR

În scopul evaluării impactului campaniei din punct de vedere al populației care a beneficiat în urma derulării acesteia, a fost conceput un chestionar. Rezultatele chestionarului vor fi utilizate în aprecierea schimbărilor în atitudinea populației. Chestionarele aplicate la finalul derulării acestei campanii au avut scopul de a evalua impactul campaniei din punctul de vedere al populației și de a identifica mijloacele reale prin care echipa de realizare a acțiunii a putut schimba eficient atitudinea acestora.

Astfel, în 2009 a fost demarata activitatea de realizare a unui chestionar pentru campania de conștientizare. Chestionarul a fost aplicat în perioada august-sept 2009 pe un grup reprezentativ al populației locale și s-a ținut cont de următoarele principii :

- aplicarea chestionarelor se va face pe baza unor reguli generale (reguli tehnice, reguli de comportament, reguli administrative) ;
- s-au elaborat reguli de selecție a locuințelor ;
- elaborarea unor reguli de selecție a locuințelor ;
- realizarea unui instructaj pentru evaluarea foilor de ruta ;
- distribuirea pe localități a chestionarelor ;
- întocmirea foilor de ruta.

Echipa de operatori a fost compusă din reprezentanți ai Agenției pentru Protecția Mediului Vrancea și ai Asociației pentru Dezvoltare Durabilă Focul Viu. S-au aplicat chestionare pe un esanțon reprezentativ al populației din arealul de implementare a proiectului (localitățile: Valea Sării, Barsești, Vranceoaia, Soveja, Tulnici, Vizantea, Vidra).

Datele furnizate din cuantificarea și interpretarea chestionarelor au fost utilizate în stabilirea direcțiilor de acțiune pentru asigurarea unui impact cât mai mare al campaniei de conștientizare a vulnerabilității carnivorelor mari.

Conform conceptului campaniei de constientizare, in august 2009 a fost demarata actiunea de evaluare a rezultatelor campaniei de constientizare desfasurate in cadrul proiectului. Pentru aceasta a fost elaborat set de chestionare , au fost selectati si instruiti operatorii din teren si a fost realizata metodologia de selectie a subiectilor. Chestionarele au fost aplicate , de catre APM VN si ADD FV, in perioada august – sept 2009, in comunele de pe raza de implementare a proiectului. In acelasi timp au fost distribuite si noile materiale informative.

In octombrie 2009, dupa evaluarea rezultatelor chestionalului, a fost redactat raportul narativ privind schimbarile constatate in ceea ce priveste perceptia locuitorilor asupra carnivorelor mari.

V. ESTIMAREA SCHIMBĂRILOR ATITUDINII POPULAȚIEI LOCALE

Campania de educație și conștientizare a populației locale cu privire la vulnerabilitatea carnivorelor mari din județul Vrancea a urmărit, printre altele, atingerea următoarelor obiective:

- Realizarea unei studiu amplu care să determine atitudinea populației față de speciile de carnivore mari din județul Vrancea prin chestionarea copiilor care fac parte din prima categorie de vârstă și identificarea celor mai eficiente căi de transmitere a informației către populație;
- Schimbarea atitudinii populației locale față de speciile de carnivore mari prin intermediul copiilor în sensul înțelegerii și acceptării faptului că acestea sunt parte integrantă a ecosistemelor din regiune;

- Informarea unui număr cât mai mare de persoane care locuiesc în zonă despre existența speciilor de carnivore mari, despre habitatele lor și despre derularea unui proiect de management al acestora.

Grupuri țintă vizate pentru realizarea chestionarului de opinie și a realizării raportului campaniei educaționale din județul Vrancea:

- Elevii scolilor din mediul rural aflate pe raza de implementare a proiectului
- Profesorii scolilor din mediul rural aflate pe raza de implementare a proiectului
- Ciobanii și crescătorii de animale din perimetrul comunelor studiate
- Proprietarii de terenuri agricole și livezi
- Silvicultorii și personalul care lucrează în cadrul exploatarilor forestiere

CONCLUZII

Derulată pe o perioadă de 4 ani, campania de conștientizare a vulnerabilității speciilor de carnivore mari, a fost un factor determinat în schimbarea atitudinii localnicilor din satele situate în arealul de implementare a activităților proiectului LIFE05NAT/RO/000170 "Îmbunătățirea sistemului de protecție a carnivorelor mari din județul Vrancea".

- Prezența carnivorelor mari este recunoscută de către marea majoritate a subiecților intervievați, peste 95% dintre aceștia declarând că știu de existența carnivorelor mari în județul Vrancea, după cum se poate observa în figurile următoare. Se identifică și în continuare numeroase persoane, care nefacând parte din categoriile ocupaționale care intra frecvent în contact cu aceste specii nu au informații cu privire la existența carnivorelor mari ;
- Se remarcă în această perioadă o dinamică a valorilor care reflectă numărul de persoane care au văzut semne lăuate de carnivorele mari. Această dinamică se explică prin creșterea numărului de persoane care sunt implicate în activități de exploatare și administrare a fondului forestier, dar și ca rezultat al acțiunilor de diseminare a informațiilor privind biologia și etologia speciilor vizate ;

- Ostilitatea populației locale față de speciile de carnivore mari se mentine in continuare, dar se remarca o crestere a numarului de persoane din prima categoria de varsta care considera ca este important ca aceste specii sa fie pastrate precum si o crestere considerabila a numarului de persoane, din toate categoriile de varsta care se abtin sau nu au formata inca o opinie, fapt care se poate considera pozitiv;
- Necesitatea protejării stricte prin lege a carnivorelor mari din județul Vrancea este pusă și ea la îndoială de o bună parte a celor intervievați. La finalul campaniei de constientizare se poate remarca o uniformizare a opiniei locuitorilor, fapt care denota un success al campaniei de constientizare in sensul ca locuitorii au inteles sau si-au schimbat partial opinia in ceea ce priveste necesitatea de protejare legala;
- In continuare un semnal de alarmă este constituit de numarul mare de locuitori din arealul proiectului care considerea ca uciderea carnivorelor mari poate fi o solutie pentru diminuarea pagubelor. Cu toate ca aceasta opinie generala este multiplicata fara a exista un fundament real, este ingrijorator faptul ca datorita nivelului redus de informatii referitoare la comportamentul acestor specii, carnivorele mari sunt in continuare demonizate. Se observa totusi o crestere a numarului de persoane care raspund negativ la acesta intrebare si se remarca si o dinamica pozitiva a numarului persoanelor care nu mai doresc uciderea carnivorelor mari;
- Persoanele aflate în plină viață activă și care sunt probabil crescători de animale, au afirmat în proporție de 80 % că speciile de carnivore mari din zona lor provoacă pagube crescătorilor de animale. Acesta mentinere in timp a acestei opinii, pe toate categoriile de varste poate fi considerata ca o rezultanta a articolelor din mass-media locala, care fara sa verifice informatiile, produc adevarate campanii dezinformatoare cu privire la cauzele si conditiile in care s-au produs diferite pagube;
- In anul 2009, dupa participarea populatiei locale la numeroase intalniri si discutii pe tema conservarii carnivorelor mari, se poate observa ca respondentii au inteles

ca responsabilitatea pentru producerea unor pagube nu este doar a animalului atacator ci in egala masura si a ciobanilor sau crescatorilor de animale;

- Un alt element imbucurator il constituie faptul ca populatia din zona montana a judetului Vrancea a constientizat faptul ca speciile de carnivore mari se hranesc doar ocazional cu animale domestice;
- S-a evidenciat foarte clar ca demersurile actiunilor intreprinse in cadrul Zonei Demonstrative Barsesti și a zonelor de culturi agricole și livezi unde au fost montate sisteme de protecție, precum și diseminarea unor materiale informative referitoare la eficienta sistemelor moderne de protectie si-au atins scopul, astfel incat locuitorii au recunoscut ca gardurile electrice sunt o solutie pentru diminuarea nivelului pagubelor produse de carnivorele mari;
- Privita global, campania de constientizare a vulnerabilitatii carnivorelor mari poate fi considerata unul dintre cei mai importanti pasi facuti pentru conservarea populatiei de carnivore mari din vestul judetului Vrancea. Se poate afirma ca atitudinea negativa initiala a locuitorilor s-a schimbat, in sensul ca, in anul 2009 dupa implementarea campaniei, acestia au inteles ca aceste specii si habitatele in care traiesc, sunt vulnerabile si ca, prin administrarea corespunzatoare a populatiilor de lup, urs si ras se poate asigura pe langa mentinerea echilibrelor ecosistemice si o dezvoltare durabila a comunitatilor rurale.